การประยุกต์เทคนิคคิวเอฟดีเพื่อปรับปรุงคุณภาพของงานบริการ ในฝ่ายขาย ของบริษัทจัดจำหน่ายรถบรรทุก

นายเดย์ ยิ่งชล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2543 ISBN 974-347-033-6 ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

APPLICATION OF THE QFD TECHNIQUE FOR SERVICE QUALITY IMPROVEMENT IN THE SALES DEPARTMENT OF A TRUCK DISTRIBUTOR

Mr. Day Yingchol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Engineering in Industrial Engineering

Department of Industrial Engineering

Faculty of Engineering

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-347-033-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การประยุกต์เทคนิคคิวเอฟดีเพื่อปรับปรุงคุณภาพของงานบริการ
	ในฝ่ายขาย ของบริษัทจัดจำหน่ายรถบรรทุก
โดย	นาย เดย์ ยิ่งชล
สาขาวิชา	ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ จรูญ มหิทธาฟองกุล
คณะวิศวก	รรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
	กษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต
	11
	Меме คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์
	(ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ปัญญาแก้ว)
คณะกรรมการสอบวิทย	มกจิเพรา ธ์
LIPROLLING LINE	
	ประธานกรรมการ
	(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ)
	(รองศาสตราจารย์ จรูญ มหิทธาฟองกุล)
	(รองศาสตราจารย์ จรูญ มหิทธาพ่องกุล)
	กรรมการ
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปารเมศ ชุติมา) เ
	ยาว อีกา กรรมการ
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประเสริฐ อัครประถมพงศ์)

นายเดย์ ยิ่งซล: การประยุกต์เทคนิคคิวเอฟดีเพื่อปรับปรุงคุณภาพของงานบริการ ในฝ่ายขาย ของบริษัทจัดจำหน่าย รถบรรทุก. (APPLICATION OF THE QFD TECHNIQUE FOR SERVICE QUALITY IMPROVEMENT IN THE SALES DEPARTMENT OF A TRUCK DISTRIBUTOR) อ. ที่ปรึกษา: รศ. จรูญ มหิทธาฟองกุล, 212 หน้า. ISBN 974-347-033-6.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของงานบริการของฝ่ายขายบริษัทกรณีศึกษาให้สนองต่อความต้องการ และความพึงพอใจของลูกค้าทั้งภายในและภายนอก ซึ่งในปัจจัยด้านคุณภาพของงานบริการระหว่างการขาย สามารถปรับปรุง ได้ในส่วนขายตรง ฝ่ายขายเอง เทคนิคหลักที่ใช้ในการวิจัยได้แก่เทคนิคคิวเอฟดี หรือเทคนิคการแปรหน้าที่คุณภาพ (Quality Function Deployment) โดยเทคนิคนี้แบ่งออกเป็น 4 ช่วงได้แก่ (1) การวางแผนผลิตภัณฑ์หรือบ้านแห่งคุณภาพ (Product Planning or House of Quality) เป็นขั้นตอนในการเก็บข้อมูลความต้องการของลูกค้าที่เป็นคำพูด แปรออกมาเป็นข้อกำหนดทาง เทคนิคที่ใช้กันในบริษัท (2) การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) เป็นขั้นตอนที่แปรจากข้อกำหนดทางเทคนิค ออกมาให้ เป็นคุณสมบัติต่างๆที่ต้องการ (3) การวางแผนกระบวนการ (Process Planning) เป็นการวิเคราะห์และวางแผนเลือกกระบวน การที่จะใช้ปรับปรุง โดยพิจารณาว่ากระบวนการดังกล่าวต้องสามารถตอบสนองคุณสมบัติได้ (4) การวางแผนขั้นตอนการผลิต และควบคุมกระบวนการ (Production Operations Planning and Process Control) เป็นการนำเอากระบวนการในช่วงที่ 3 ไป กำหนดวิธีการควบคุม วิธีการตรวจสอบ ผู้รับผิดขอบในการดำเนินงาน

ผลลัพธ์ที่ได้จากเทคนิคคิวเอฟดีที่นำมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของงานบริการ ประกอบด้วย 4 กระบวนการหลัก โดยเรียงตามลำดับความสำคัญคือ(1) การบริการอย่างเป็นมิตรกับลูกค้า (Customer Friendly Service) เป็นกระบวนการที่เน้น การเอาใจใส่ ติดตามดูแลลูกค้าอย่างใกล้ชิต (2) การควบคุมข้อมูลลูกค้า (Customer Database Control) เป็นการนำเทคโนโลยี่ สารสนเทศในการจัดหมวดหมู่รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ลูกค้า(3) การวิเคราะห์คุณภาพงานบริการ (SQS) และการตรวจติดตาม คุณภาพงานบริการ (SQA) เป็นการจัดให้มีทั้งมาตราฐานในการปฏิบัติงานและตรวจสอบงานในทุกจุดบริการ (4) การบริการ สนับสนุนบุคลากร (Employee Support Service) เป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคลากร ซึ่งก็คือลูกค้าภายในของบริษัท เพื่อขยายผลไปยังกลุ่มลูกค้าภายนอก ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักของบริษัทต่อไป

จากการปรับปรุงดังกล่าวสามารถทำให้ติดต่อกับลูกค้าได้เร็วขึ้น , ได้รับข่าวสารข้อมูลจากลูกค้าละเอียดมากขึ้น , ลดเวลา ในการรอการบริการลง , สร้างภาพลักษณ์ใหม่ในงานบริการ , มีระบบการพัฒนางานบริการอย่างต่อเนื่อง , มีการทำงานที่เป็น มาตราฐานและตรวจสอบได้ ตลอดจนสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างลูกค้าและพนักงานขาย

หลังจาร์ที่ได้ทดลองนำไปปฏิบัติจริงเป็นเวลา 2 เดือน ที่สวนขายตรง ผ้ายขาย แล้วทำการวัดผลโดยเทคนิค กระบวนการลำดับขั้นเชิงวิเคราะห์ (AHP) พบว่าลูกค้ามีความพึงพอใจต่อระบบงานบริการใหม่มากขึ้น

ภาควิชา วิศวกรรมอุตสาหการ สาขาวิชา วิศวกรรมอุตสาหการ ปีการศึกษา 2543 ลายมือชื่อนิสิต (กร ราก ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา คายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม 4171429521 : MAJOR INDUSTRIAL ENGINEERING

KEY WORD: QUALITY FUNCTION DEPLOYMENT / SERVICE QUALITY / SALES
DEPARTMENT / TRUCK DISTRIBUTOR /

DAY YINGCHOL:APPLICATION OF THE QFD TECHNIQUE FOR SERVICE QUALITY IMPROVEMENT IN THE SALES DEPARTMENT OF A TRUCK DISTRIBUTOR.THESIS ADVISOR:ASSOC.PROF.CHAROON MAHITTAFONGKUL.212pp.ISBN974-347-033-6

This thesis purpose is service quality improvement in Sales department, Truck distributor. In order to respond Internal & External customers' demand and make them satisfied. Quality Function Deployment or QFD technique is main theory for this thesis. QFD technique consist of 4 phases which are: (1) Product Planning or House of Quality (HOQ), proceed customers' demand data collection and translate voice of customer (VOC) to substitute quality characteristics (SQC) by cross - functional team.

(2) Product Design, deploy SQC to be subsystems and part characteristics. (3) Process Planning, analyse for process improvement decision which can response part characteristics. (4) Production Operations Planning and Process Control, define control procedure, inspection method.

Result from service quality improvement by using QFD are in main 4 processes which are(1)Customer friendly service, concentrate how to take care, follow up customers closely.(2)Customer database control, introduce information technology to control and analyse all prospect customer datas.(3)Service quality analysis (SQS) and Service quality audit (SQA), settle work instruction and inspection standard in each service station.(4)Employee support service, create employees(internal customer) satisfaction and expand to other external customers.

After introduced improvement procedures along 2 months in Direct sales group, Sales dept. Then evaluated by Analytical Process Hierarchy technique (AHP) and by questionaires. The result was good because customers more satisfied in quality of new service systems.

Department. Industrial Engineering Student's signature...

Field of study Industrial Engineering Advisor's signature 372 ann

Academic year......Co-advisor's signature....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความอนุเคราะห์ของท่านรอง ศาสตราจารย์ จรูญ มหิทธาฟองกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำในแนวทางการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อ แนะนำและตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์ อันส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความ สมบูรณ์และเป็นประโยชน์ทางวิชาการโดยรวม และต้องขอขอบพระคุณคณาจารย์ , เจ้าหน้าที่ ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ ที่ประสิทธิประสาทความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกตลอดช่วง ระยะเวลาการศึกษา

ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ เกี่ยวกับเทคนิคคิวเอฟดีและ งานบริการไม่มากก็น้อย

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณทุกๆท่านที่ให้การสนับสนุน ให้ความร่วมมือ ให้ข้อมูลและเป็น กำลังใจจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ال
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	৭
กิตติกรรมประกาศ	น
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	10
1.4 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	11
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
2.1 แนวคิดและทฤษฎี	17
2.2 ผลที่ได้จากการบริการ	45
2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
2.4 สรุปท้ายบท	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
3.1 การสำรวจลักษณะงานในปัจจุบัน ของส่วนขายตรง ฝ่ายขาย	54
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานบริการ ส่วนขายตรง ฝ่ายขาย	56
3.3 การดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคการแปรหน้าที่คุณภาพ (QFD) แบบ 4	ช่วง60
3.4 สรุปท้ายบท	98
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
4.1 ผลการดำเนินการปรับปรุงระบบงานบริการ ส่วนขายตรง ฝ่ายขาย	102
4.2 ผลการเปรียบเทียบก่อน – หลังดำเนินการปรับปรุง	122
4.3 สรปท้ายบท	135

สารบัญ (ต่อ)

บทที่
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ141
5.1 สรุปผลการวิจัย143
5.2 ข้อเสนอแนะ149
รายการอ้างอิง155
ภาคผนวก157
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็นและรวบรวมข้อมูล
ภาคผนวก ข ตารางสรุปผลคะแนนความคิดเห็นของลูกค้า167
ภาคผนวก ค รูปแบบการคำนวณหาจำนวนพนักงานที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิค
Simulationแบบ Monte Calro171
ภาคผนวก ง แบบฟอร์มในการตรวจสอบคุณภาพงานบริการ ,ตัวอย่างตารางฝึกอบรม
และตัวอย่างแบบในการวัดผลความพร้อมของพนักงานขาย
ภาคผนวก จ ผลลัพธ์ที่ได้จากเทคนิคกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (AHP)184
ประวัติผู้เขียน

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
รูปที่ 1.1 แสดงขั้นตอนการทำงานในส่วนขายตรง ฝ่ายขาย	3
รูปที่ 1.2 แสดงขั้นตอนการผลิตรถยนต์บรรทุก	4
รูปที่ 1.3 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการสูญเสียลูกค้าในกระบวนการขาย	6
รูปที่ 1.4 แสดง Four – Phase QFD Model	12
รูปที่ 1.5 แสดง Function tree diagram เพื่อแสดงส่วนประกอบของระบบ ในเฟสที่ 2	14
รูปที่ 1.6 แสดงแผนภูมิหาตัวแปรของกระบวนการ ในเฟสที่ 3	15
รูปที่ 2.1 แสดงส่วนประกอบของ HOQ	21
รูปที่ 2.2 แสดงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการระบุระดับความสัมพันธ์	22
รูปที่ 2.3 แสดงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการระบุระดับและทิศทางของความสัมพันธ์	22
รูปที่ 2.4 แสดงชนิดของข้อมูลลูกค้า	27
รูปที่ 2.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง 7 New QC tools	33
รูปที่ 2.6 แสดงตัวอย่างแผนภาพเปรียบเทียบกลุ่มความคิด	35
รูปที่ 2.7 แสดงตัวอย่างแผนภาพแสดงความสัมพันธ์	37
รูปที่ 2.8 แสดงตัวอย่างแผนภาพต้นไม้	39
รูปที่ 3.1 แสดงกิจกรรมในระบบงานขายและจุดบริการลูกค้า	55
รูปที่ 3.2 แสดงถึงปัญหาในแต่ละจุดบริการที่ได้จากการเข้าถึงเสียงของลูกค้า	59
รูปที่ 3.3 แสดงกลุ่มปัญหาโดยใช้แผนภาพเปรียบเทียบกลุ่มความคิด	65
รูปที่ 3.4 แสดงความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ	66
รูปที่ 3.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาที่ได้จาก VOC และสาเหตุ	
โดยใช้ Relative Diagram	
รูปที่ 3.6 แสดง HOQ ในเมตริกซ์ของเฟสที่ 1	82
รูปที่ 3.7 แสดงลำดับของค่าลำดับความสำคัญโดยเปรียบเทียบของข้อกำหนดทางเทคนิค	84
รูปที่ 3.8 แสดงคุณลักษณะของข้อกำหนดทางเทคนิค โดย Function tree	86
รูปที่ 3.9 แสดงเมตริกซ์ในเฟลที่ 2	87
รูปที่ 3.10 แสดงลำดับของค่าลำดับความสำคัญโดยเปรียบเทียบของคุณลักษณะ	88
รูปที่ 3.11 แสดงกระบวนการที่สนองต่อคุณลักษณะ โดย Function tree	
รูปที่ 3.12 แสดงเมตริกซ์ในเฟสที่ 3	92
รูปที่ 3.13 แสดงลำดับของค่าลำดับความสำคัญโดยเปรียบเทียบของกระบวนการ	93

สารบัญภาพ (ต่อ)

บทที่
รูปที่ 4.1 แสดงตัวอย่างหน้าจอโปรแกรมการเลือกรถบรรทุก
ในระบบบริการลูกค้าอัตโนมัติ107
รูปที่ 4.2 แสดงตัวอย่างหน้าจอโปรแกรม Computer ที่แสดงประวัติลูกค้า111
รูปที่ 4.3 แสดงตัวอย่างหน้าจอโปรแกรม Computer ที่แสดงข้อมูลคู่แข่ง112
รูปที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบกระบวนการเดิมและกระบวนการใหม่
ในหัวข้อการบริการอย่างเป็นมิตรกับลูกค้า โดยเทคนิค AHP127
รูปที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบกระบวนการเดิมและกระบวนการใหม่
ในหัวข้อการควบคุมข้อมูลลูกค้า โดยเทคนิค AHP128
รูปที่ 4.6 แสดงผลการเปรียบเทียบกระบวนการเดิมและกระบวนการใหม่ ในหัวข้อการวิเคราะห์
คุณภาพบริการและการตรวจติดตามคุณภาพของงานบริการ โดยเทคนิค AHP129
รูปที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบกระบวนการเดิมและกระบวนการใหม่
ในหัวข้อการบริการสนับสนุนบุคลากร โดยเทคนิค AHP130

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงผลการประเมินระดับคุณภาพของงานบริการ ในเดือน มคกพ. 2543	9
ตารางที่ 1.2 แสดงขั้นตอนในการทำวิจัย	11
ตารางที่ 2.1 แสดงสรุปรายละเอียดแต่ละเมตริกซ์ของโมเดล " Matrix of matrices "	25
ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มลูกค้าหลักของบริษัท ในปี 2541-2542	61
ตารางที่ 3.2 แสดงระดับความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อบริษัทต่างๆและระดับคะแนน	
ความสำคัญของความต้องการ	77
ตารางที่ 3.3 แสดงข้อกำหนดทางเทคนิค ค่าเป้าหมายและความเคลื่อนไหว	78
ตารางที่ 3.4 แสดงค่าน้ำหนักความสำคัญของข้อกำหนดทางเทคนิคและลำดับความสำคัญ	
โดยเปรียบเทียบ	81
ตารางที่ 3.5 แสดงลำดับของค่าลำดับความสำคัญเปรียบเทียบของข้อกำหนดทางเทคนิค	83
ตารางที่ 3.6 แสดงค่าคะแนนความสำคัญ IMP ในเฟสที่ 2	85
ตารางที่ 3.7 แสดงลำดับของค่าลำดับความสำคัญเปรียบเทียบของคุณลักษณะ	88
ตารางที่ 3.8 แสดงลำดับของค่าลำดับความสำคัญเปรียบเทียบของกระบวนการ	93
ตารางที่ 3.9 แสดงแผนการควบคุมการดำเนินการ ในเฟสที่ 4	97
ตารางที่ 3.10 แสดง Input , Output และ Tool ที่ใช้ในแต่ละเฟสของ QFD	101
ตารางที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพบริการ ในจุดบริการ กิจกรรม " พนักงานขายขอ	
ข้อมูลส่วนตัวของลูกค้า เพื่อจัดทำประวัติและแนะนำผลิตภัณฑ์ของบริษัท	
กรณีทางโทรศัพท์ "	114
ตารางที่ 4.2 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพบริการ ในจุดบริการ กิจกรรม " พนักงานขายขอ	
ข้อมูลส่วนตัวของลูกค้า เพื่อจัดทำประวัติและแนะนำผลิตภัณฑ์ของบริษัท	
กรณีติดต่อด้วยตัวเอง "	116
ตารางที่ 4.3 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพบริการ ในจุดบริการ กิจกรรม " ติดตาม	
และแนะนำข้อมูลใหม่ "	117
ตารางที่ 4.4 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพบริการ ในจุดบริการ กิจกรรม " ทำใบเสนอราคา	
และกำหนดรายละเอียดในการซื้อ-ขาย"	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง
ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพบริการ ในจุดบริการ กิจกรรม " ติดตาม
ผลการตกลงซื้อ-ขาย "119
ตารางที่ 4.6 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพบริการ ในจุดบริการ กิจกรรม " ต่อรอง
ราคาและเงื่อนไข "119
ตารางที่ 4.7 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพบริการ ในจุดบริการ กิจกรรม " ทำสัญญาซื้อ-ขาย "120
ตารางที่ 4.8 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพบริการ ในจุดบริการ กิจกรรม " ส่งมอบรถพร้อม
อธิบายวิธีการใช้งาน การบำรุงรักษาเบื้องต้นและเงื่อนไขการรับประกัน "
ตารางที่ 4.9 แสดงรายละเอียดเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการเดิมกับกระบวนการใหม่124
ตารางที่ 4.10 แสดงรายละเอียดเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการเดิมกับกระบวนการใหม่125
ตารางที่ 4.11 แสดงผลการประเมินระดับคุณภาพของงานบริการ ในเดือนกันยายน 2543131
ตารางที่ 4.12 แสดงผลการประเมินเปรียบเทียบระดับคุณภาพของงานบริการก่อน
และหลังการปรับปรุง132